

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 238/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Milošom Chrenkom, advokátom, Hlavná 25, Trnava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. TT-43Sa/8/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. TT-43Sa/8/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Správnemu súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. TT-43Sa/8/2022 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **700 eur**, ktoré **je** jej Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. februára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu v označenom konaní. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal správne mu súdu konať bez zbytočných prieťahov a sťažovateľke priznal finančné zadostučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 238/2025-14 z 29. apríla 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka sa správnou žalobou podanou 10. mája 2022 pôvodne na Krajskom súde v Trnave domáha zrušenia rozhodnutia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava z 21. marca 2022. Týmto rozhodnutím bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (ďalej len „úrad práce“) z 10. decembra 2021 a odvolanie sťažovateľky zamietnuté. Rozhodnutím úradu práce bol udelený predchádzajúci súhlas na skončenie pracovného pomeru výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce so sťažovateľkou ako zamestnankyňou, ktorá je občanom so zdravotným postihnutím.

4. Na základe výzvy krajského súdu sa žalovaný vyjadril k žalobe 11. júla 2022 a predložil administratívny spis. Krajský súd uznesením zo 4. augusta 2022 zamietol návrh sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žaloby. Dňa 10. augusta 2022 doručil súd sťažovateľke výzvu na vyjadrenie sa k vyjadreniu žalovaného. Sťažovateľka repliku nepodala. Po zmene výkonu súdництва od júna 2023 prešiel spis na správny súd, ktorý 21. septembra 2023 doručil ďalšiemu účastníkovi napadnutého konania výzvu na vyjadrenie sa k žalobe a vyjadreniu žalovaného. Dňa 12. februára 2024 bolo súdu doručené vyjadrenie ďalšieho účastníka. Následne správny súd v období od 4. júna 2024 do 18. februára 2025 zabezpečoval úkony súvisiace s preposielaním vzájomných vyjadrení účastníkov konania. Dňa 6. februára 2025 sťažovateľka žiadala rozhodnúť vo veci.

5. Sťažovateľka namieta nečinnosť správneho súdu v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach, čo si vyžaduje postup súdu s osobitnou starostlivosťou a rýchlosťou. Správny súd vykonával iba úkony spočívajúce v preposielaní vzájomných vyjadrení účastníkom konania. Dosiaľ nebolo vykonané žiadne dokazovanie. Jej správanie nemalo vplyv na prieťahy v napadnutom konaní. Počas konania požiadala o rozhodnutie vo veci. Konanie trvá po dobu 2 rokov a 10 mesiacov bez meritórneho rozhodnutia.

II.

Vyjadrenie správneho súdu

6. V podaní doručenom ústavnému súdu 9. júna 2025 predsedníčka správneho súdu popísala priebeh napadnutého konania a poukázala na množstvo vecí prevzatých z iných súdov na základe novej súdnej mapy a personálnu poddimenzovanosť správneho súdu, čo má nepochybne vplyv na rýchlosť konania. Správny súd zastáva názor, že v napadnutom konaní sa koná, uskutočňujú sa úkony podľa § 106 Správneho súdneho poriadku. Vzhľadom na to, že v konaní vystupuje okrem sťažovateľky a žalovaného aj ďalší účastník, je tento proces zdĺhavejší. Preskúvanie konania

a rozhodnutia orgánu verejnej správy vo veciach udelenia predchádzajúceho súhlasu na skončenie pracovného pomeru výpoveďou nemožno všeobecne považovať za jednoduchú vec, keďže má presah aj na pracovné právo.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

9. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že predmet napadnutého konania sa v zmysle judikatúry subsumuje pod tzv. existenčné veci pracovnoprávnej oblasti (m. m. I. ÚS 244/2017, I. ÚS 541/2020, I. ÚS 62/2023), kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu, implikujúca povinnosť súdu organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná, skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie. Ide tak o privilegovaný typ konania, čo odôvodňuje prísnejšie hodnotenie postupu správneho súdu. Z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti ústavný súd konštatuje, že pracovnoprávne spory predstavujú bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Uvedené sa vzťahuje aj na prípad sťažovateľky, v ktorej správaní ústavný súd nezistil skutočnosti negatívne vplyvajúce na celkovú dĺžku napadnutého konania.

10. K samotnému postupu správneho súdu ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie vo veci samej pred správnym súdom trvalo od podania správnej žaloby (v máji 2022) ku dňu doručenia ústavnej sťažnosti (február 2025) takmer 3 roky. Pôvodne ešte krajský súd po podaní žaloby vykonal prvotné procesné úkony a rozhodol aj o odkladnom účinku správnej žaloby. Približne od októbra 2022 zostal až do mája 2023 nečinný. Po zmene súdnej mapy došlo k zbytočným prietahom v dôsledku postupu správneho súdu. Počas obdobia jedného a pol roka došlo zo strany

súdu len k doručovaniu vyjadrení strán. Tri roky trvajúce správne súdne konanie bez meritórneho rozhodnutia v pracovnoprávnom spore je ústavne neudržateľné. Postup správneho súdu nie je dostatočne rýchly a efektívny, nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky v primeranej dobe.

11. Vo vzťahu k obrane správneho súdu, ktorý poukázal na objektívne dôvody – reformu súdnictva, nedostatočne personálne obsadenie, ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezabavujú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02, III. ÚS 554/2024). Na druhej strane ústavný súd poznamenáva, že v súvislosti s prechodom výkonu súdnictva v správnych veciach, hoci okolnosti súvisiace s reformou súdnictva z júna 2023 nemôžu byť na ťarchu sťažovateľky, treba zohľadniť a akceptovať určitý čas nevyhnutný na reorganizáciu, ktorým sú, bohužiaľ, poznačené všetky správne súdne konania (napr. III. ÚS 595/2023, III. ÚS 13/2024).

12. Vychádzajúc z uvedených zistení, dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom ústavnej intenzity, ktoré boli spôsobené nečinnosťou správneho súdu. Preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

13. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie označených práv sťažovateľky, prikázal správne súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

14. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Žiadosť o priznanie finančného zadosťučinenia 2 000 eur odôvodnila sťažovateľka neprimeranou dĺžkou napadnutého konania a skutočnosťou, že doteraz nie je vo veci právoplatne rozhodnuté.

15. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

16. Ústavný súd zoberal do úvahy dĺžku trvania napadnutého konania, predmet posudzovaného konania a jeho význam pre sťažovateľku. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval priznanie sumy 700 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd návrhu sťažovateľky nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.
Trovy konania

17. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej správny súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti správneho súdu nahradiť sťažovateľke v určenej lehote trovy konania na účet jej právneho zástupcu (výrok 4 tohto nálezu).

18. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 949,17 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 371 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 14,84 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 177,49 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2025

Robert Šorl
predseda senátu